

The Eclogues (Latin)

ECLOGAE

Virgil

tr. Latin text, ed. Greenough

Plato Scroll · plato-scroll.netlify.app

Ecloga I

M. TITYRE, tu patulae recubans sub tegmine fagisilvestrem
tenui Musam meditaris avena;nos patriae fines et dulcia
linquimus arva:nos patriam fugimus; tu, Tityre, lentus in
umbraformosam resonare doces Amaryllida silvas.

T. O Meliboee, deus nobis haec otia fecit:namque erit ille mihi
semper deus; illius aramsaepe tener nostris ab ovilibus
imbuet agnus.Ille meas errare boves, ut cernis, et
ipsumludere, quae vellem, calamo permisit agresti

M. Non equidem invideo; miror magis: undique totisusque
adeo turbatur agris. En, ipse capellasprotinus aeger ago; hanc
etiam vix, Tityre, duco:hic inter densas corylos modo namque
gemellos,spem gregis, ah, silice in nuda conixa reliquit.Saepe
malum hoc nobis, si mens non laeva fuisset,de caelo tactas
memini praedicere quercus: — [saepe sinistra cava praedixit
ab ilice cornix.]Sed tamen, iste deus qui sit, da, Tityre, nobis.

T. Urbem, quam dicunt Romam, Meliboee, putavistultus ego
huic nostrae similem, quo saepe solemuspastores ovium
teneros depellere fetus:sic canibus catulos similis, sic
matribus haedosnoram, sic parvis componere magna
solebam:verum haec tantum alias inter caput extulit
urbes,quantum lenta solent inter viburna cupressi.

M. Et quae tanta fuit Romam tibi causa videndi?

T. Libertas; quae sera, tamen respexit inertem,candidior
postquam tondenti barba cadebat;respexit tamen, et longo
post tempore venit,postquam nos Amaryllis habet, Galatea
reliquit:namque, fatebor enim, dum me Galatea tenebat,nec
spes libertatis erat, nec cura peculi:quamvis multa meis exiret
victima saeptis,pinguis et ingratae premeretur caseus
urbi,non umquam gravis aere domum mihi dextra redibat.

M. Mirabar, quid maesta deos, Amarylli, vocares,cui pendere
sua patereris in arbore poma:Tityrus hinc aberat. Ipsae te,

Tityre, pinus, ipsi te fontes, ipsa haec arbusta vocabant.

T. Quid facerem? Neque servitio me exire licebat, nec tam praesentis alibi cognoscere divos. hic illum vidi iuvenem, Meliboeum, quot annis bis senos cui nostra dies altaria fumant; hic mihi responsum primus dedit ille petenti: 'pascite, ut ante, boves, pueri, submittite tauros.'

M. Fortunate senex, ergo tua rura manebunt, et tibi magna satis, quamvis lapis omnia nudus limosoque palus obducatur pascua iunco! Non insueta gravis temptabunt pabula fetas, nec mala vicini pecoris contagia laedent. Fortunate senex, hic, inter flumina nota est fontis sacros, frigus captabis opacum! hinc tibi, quae semper, vicino ab limite, saepes Hyblaeis apibus florem depasta salictis aepe levi somnum suadebit inire susurro; hinc alta sub rupe canet frondator ad auras; nec tamen interea raucae, tua cura, palumbes, nec gemere aerea cessabit turtur ab ulmo.

T. Ante leves ergo pascentur in aequore cervi, et freta destituent nudos in litore pisces, ante pererratis amborum finibus exsulat Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim, quam nostro illius labatur pectore voltus.

M. At nos hinc alii sitientis ibimus Afros, pars Scythiam et rapidum Cretae veniemus Oaxen, pauperis toto divisos orbe Britannos. En umquam patrios longo post tempore finis, pauperis et tuguri congestum caespitem culmen, post aliquot mea regna videns mirabor aristas? Impius haec tam culta novalia miles habebit, barbarus has segetes? En, quo discordia civis produxit miseros! His nos consevimus agros! Inse nunc, Meliboeum, pios, pone ordine vitis. Ite meae, felix quondam pecus, ite capellae. Non ego vos posthac, viridi proiectus in antro, dumosa pendere procul de rupe videbo; carmina nulla canam; non, me pascente, capellae, florentem cytisum et salices carpetis amaras.

T. Hic tamen hanc mecum poteras requiescere noctemfronde
super viridi: sunt nobis mitia poma,castaneae molles, et pressi
copia lactis;et iam summa procul villarum culmina
fumant,maioresque cadunt altis de montibus umbrae.

Ecloga II

FORMOSUM pastor Corydon ardebat Alexim,delicias domini,
nec quid speraret habebat;tantum inter densas, umbrosa
cacumina, fagosadsidue veniebat. Ibi haec incondita
solusmontibus et silvis studio iactabat inani:O crudelis Alexi,
nihil mea carmina curas?Nil nostri miserere? Mori me
denique coges.nunc etiam pecudes umbras et frigora
captant;nunc viridis etiam occultant spineta lacertos,Thestylis
et rapido fessis messoribus aestualia serpyllumque herbas
contundit olentis.at mecum raucis, tua dum vestigia
lustro,sole sub ardenti resonant arbusta cicadis.Nonne fuit
satius tristis Amaryllidis irasatque superba pati fastidia,
nonne Menalcan,quam vis ille niger, quamvis tu candidus
esses?o formose puer, nimium ne crede colori!alba ligustra
cadunt, vaccinia nigra leguntur.Despectus tibi sum, nec qui
sim quaeris, Alexi,quam dives pecoris, nivei quam lactis
abundans.mille meae Siculis errant in montibus agnae;lac
mihi non aestate novum, non frigore deficit;canto quae solitus,
si quando armenta vocabat,Amphion Dircaeus in Actaeo
Aracimtho.Nec sum adeo informis: nuper me in litore vidi,cum
placidum ventis staret mare; non ego Daphnimiudice te
metuam, si numquam fallit imago.O tantum libeat mecum tibi
sordida ruraatque humilis habitare casas, et figere
cervos,haedorumque gregem viridi compellere
hibisco!Mecum una in silvis imitabere Pana canendo.Pan
primus calamos cera coniungere pluris instituit; Pan curat ovis
oviumque magistros.Nec te paeniteat calamo trivisse
labellum:haec eadem ut sciret, quid non faciebat Amyntas?est
mihi disparibus septem compacta cicutisfistula, Damoetas

dono mihi quam dedit olim,et dixit moriens: ‘Te nunc habet ista secundum.’dixit Damoetas, invidit stultus Amyntas.Praeterea duo, nec tuta mihi valle reperti,capreoli, sparsis etiam nunc pellibus albo,bina die siccant ovis ubera; quos tibi servo:iam pridem a me illos abducere Thestylis orat;et faciet, quoniam sordent tibi munera nostra.Huc ades, O formose puer: tibi lilia plenisece ferunt Nymphae calathis; tibi candida Nais,pallelltis violas et summa papavera carpens,narcissum et florem iungit bene olentis anethi;tum casia atque aliis intexens suavibus herbis,mollia luteola pingit vaccinia calta.Ipse ego cana legam tenera lanugine mala,castaneasque nuces, mea quas Amaryllis amabat;addam cerea pruna: honos erit huic quoque pomo;et vos, O lauri, carpam, et te, proxima myrte,sic positae quoniam suavis miscetis odores.Rusticus es, Corydon: nec munera curat Alexis,nec, si muneribus certes, concedat Iollas.Heu, heu, quid volui misero mihi! Floribus austrumperditus et liquidis inmisi fontibus apros.Quem fugis, ah, demens? Habitarunt di quoque silvas,Dardaniusque Paris. Pallas, quas condidit arces,ipsa colat; nobis placeant ante omnia silvae.Torva leaena lupum sequitur; lupus ipse capellam;florentem cytisum sequitur lasciva capella;te Corydon, o Alexi: trahit sua quemque voluptas.Aspice, aratra iugo referunt suspensa iuveni,et sol crescentis decedens duplicat umbras:me tamen urit amor; quis enim modus adsit amori?Ah, Corydon, Corydon, quae te dementia cepit!Semiputata tibi frondosa vitis in ulmo est;quin tu aliquid saltem potius, quorum indiget usus,viminibus mollique paras detexere iunco?Invenies alium, si te hic fastidit, Alexim.

Ecloga III

M. DIC mihi, Damoeta, cuium pecus, an Meliboei?

D. Non, verum Aegonis; nuper mihi tradidit Aegon.

M. Infelix o semper, ovis, pecus, ipse Neaeram dum fovet, ac ne me sibi praeferat illa veretur, hic alienus ovis custos bis mulget in hora, et sucus pecori et lac subducitur agnis.

D. Parcius ista viris tamen obicienda memento: novimus et qui te, transversa tuentibus hircis, et quo — sed faciles Nymphae risere — sacello.

M. Tum, credo, cum me arbustum videre Miconis atque mala vitis incidere falce novellas.

D. Aut hic ad veteres fagos cum Daphnidis arcum fregisti et calamos quae tu, perverse Menalca, et cum vidisti puero donata, dolebas, et si non aliqua nocuisses, mortuus esses.

M. Quid domini faciant, audent cum talia fures! non ego te vidi Damonis, pessime, caprum excipere insidiis, multum latrante Lycisca? et cum clamarem: 'Quo nunc se proripit ille? Tityre, coge pecus,' tu post carecta latebas.

D. An mihi cantando victus non redderet ille quem mea carminibus meruisset fistula caprum? Si nescis, meus ille caper fuit; et mihi Damon ipse fatebatur, sed reddere posse negabat.

M. Cantando tu illum, aut umquam tibi fistula cera iuncta fuit? Non tu in triviis, indocte, solebas stridenti miserum stipula disperdere carmen?

D. Vis ergo inter nos quid possit uterque vicissim experiamur? Ego hanc vitulam — ne forte recuses, bis venit ad mulctram, binos alit ubere fetus — depono: tu dic, mecum quo pignore certes.

M. De grege non ausim quicquam deponere tecum. Est mihi namque domi pater, est iniusta noverca; bisque die numerant ambo pecus, alter et haedos. Verum, id quod multo tute ipse fatebere maius, insanire libet quoniam tibi, pocula ponam fagina, caelatum divini opus Alcimedontis; lenta quibus

torno facili superaddita vitisdiffusos hedera vestit pallente corymbos:in medio duo signa, Conon, et — quis fuit alter,descripsit radio totum qui gentibus orbem,tempora quae messor, quae curvus arator haberet?Necdum illis labra admovi, sed condita servo.

D. Et nobis idem Alcimedon duo pocula fecit,et molli circum est ansas amplexus acantho,Orpheaue in medio posuit silvasque sequentis.Necdum illis labra admovi, sed condita servo:si ad vitulam spectas, nihil est quod pocula laudes.

M. Nunquam hodie effugies; veniam, quocumque vocariaudiat haec tantum — vel qui venit ecce Palaemonefficiam posthac ne quemquam voce laccessas.

D. Quin age, si quid habes, in me mora non erit ulla,nec quemquam fugio: tantum, vicine Palaemon,sensibus haec imis, res est non parva, reponas.P. Dicite, quandoquidem in molli consedimus herba:et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbos,nunc frondent silvae, nunc formosissimus annus.Incipe, Darmoeta; tu deinde sequere Menalca:alternis dicetis; amant alterna Camenae.

D. Ab Iove principium, Musae; Iovis omnia plena:ille colit terras, illi mea carmina curae.

M. Et me Phoebus amat; Phoebo sua semper apud memunera sunt, lauri et suave rubens hyacinthus.

D. Malo me Galatea petit, lasciva puella,et fugit ad salices, et se cupit ante videri.

M. At mihi sese offert ultro, meus ignis, Amyntas,notior ut iam sit canibus non Delia nostris.

D. Parta meae Veneri sunt munera: namque notaviipse locum, aeriae quo congessere palumbes.

M. Quod potui, puero silvestri ex arbore lectaaurea mala decem misi; cras altera mittam.

D. O quotiens et quae nobis Galatea locuta est!partem aliquam, venti, divom referatis ad auris!

M. Quid prodest, quod me ipse animo non spernis, Amynta.si, dum tu sectaris apros, ego retia servo?

D. Phyllida mitte mihi: meus est natalis, Iolla;cum faciam vitula pro frugibus, ipse venito.

M. Phyllida amo ante alias; nam me discedere flevit,et longum 'formose, vale, vale,' inquit, 'Iolla.'

D. Triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres.arboribus venti, nobis Amaryllidis irae.

M. Dulce satis umor, depulsis arbutus haedis,lenta salix feto pecori, mihi solus Amyntas.

D. Pollio amat nostram, quamvis est rustica, Musam:Pierides vitulam lectori pascite vestro.

M. Pollio et ipse facit nova carmina: pascite taurum,iam cornu petat et pedibus qui spargat arenam.

D. Qui te, Pollio, amat, veniat quo te quoque gaudet:mella fluant illi, ferat et rubus asper amomum.

M. Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Maevi,atque idem iungat vulpes et mulgeat hircos.

D. Qui legitis flores et humi nascentia fraga,frigidus, O pueri, fugite hinc, latet anguis in herba.

M. Parcite, oves, nimium procedere; non bene ripaecreditur; ipse aries etiam nunc vellera siccatur.

D. Tityre, pascentes a flumine reice capellas:ipse ubi tempus erit, omnis in fonte lavabo.

M. Cogite ovis, pueri; si lac praeceperit aestus,ut nuper, frustra pressabimus ubera palmis.

D. Heu, heu, quam pingui macer est mihi taurus in ervo!Idem amor exitium est pecori pecorisque magistro.

M. His certe neque amor causa est; vix ossibus haerent.nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

D. Dic, quibus in terris — et eris mihi magnus Apollo — tris pateat caeli spatium non amplius ulnas.

M. Dic, quibus in terris inscripti nomina regumnascantur flores, et Phyllida solus habeto.P. Non nostrum inter vos tantas componere lites.Et vitula tu dignus, et hic, et quisquis amoresaut metuet dulces, aut experietur amaros.Claudite iam rivos, pueri, sat prata biberunt.

Ecloga IV

SICELIDES Musae, paulo maiora canamus!Non omnis arbusta iuvant humilesque myricae;si canimus silvas, silvae sint consule dignae.Ultima Cumaei venit iam carminis aetas;magnus ab integro saeculorum nascitur ordo:iam redit et Virgo, redeunt Saturnia regna;iam nova progenies caelo demittitur alto.Tu modo nascenti puero, quo ferrea primumdesinet ac toto surget gens aurea mundo,casta fave Lucina: tuus iam regnat Apollo.

Teque adeo decus hoc aevi te consule inibit,Pollio, et incipient magni procedere menses.te duce, si qua manent sceleris vestigia nostri,inrita perpetua solvent formidine terras.ille deum vitam accipiet, divisque videbitpermixtos heroas, et ipse videbitur illis,patatumque reget patriis virtutibus orbem.

At tibi prima, puer, nullo munuscula cultuerrantis hederas passim cum baccare tellusmixtaque ridenti colocasia fundet acantho.Ipsae lacte domum referent distenta capellaeubera, nec magnos metuent armenta leones;ipsa tibi blandos fundent cunabula flores,occidet et serpens, et fallax herba venenioccidet, Assyrium volgo nascetur amomum.at simul

heroum laudes et facta parentisiam legere et quae sit poteris cognoscere virtus,molli paulatim flavescet campus arista,incultisque rubens pendebit sentibus uva,et durae quercus sudabunt roscida mellaPauca tamen suberunt priscae vestigia fraudis,quae temptare Thetim ratibus, quae cingere murisoppida, quae iubeant telluri infindere sulcos:alter erit tum Tiphys, et altera quae vehat Argodelectos Heroas; erunt etiam altera bella,atque iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles.Hinc, ubi iam firmata virum te fecerit aetas,cedet et ipse mari vector, nec nautica pinusmutabit merces: omnis feret omnia tellus:non rastros patietur humus, non vinea falcem;robustus quoque iam tauris iuga solvet arator;nec varios discet mentiri lana colores:ipse sed in pratis aries iam suave rubentimurice, iam croceo mutabit vellera luto;sponte sua sandyx pascentis vestiet agnos.

Talia saecula, suis dixerunt, currite, fuisconcordes stabili factorum numine Parcae.Adgredero o magnos — aderit iam tempus — honores,cara deum suboles, magnum Iovis incrementum!Aspice convexo nutantem pondere mundum,terrasque tractusque maris caelumque profundum!Aspice, venturo laetentur ut omnia saeclo!O mihi tam longae maneat pars ultima vitae,spiritus et quantum sat erit tua dicere facta!Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus,nec Linus, huic mater quamvis atque huic pater adsit,Orphei Calliopea, Lino formosus Apollo,Pan etiam, Arcadia mecum si iudice certet,Pan etiam Arcadia dicat se iudice victum.Incipe, parve puer, risu cognoscere matrem,matri longa decem tulerunt fastidia menses.Incipe, parve puer, cui non risere parentes,nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est.

Ecloga V

Me. CUR non, Mopse, boni quoniam convenimus ambo,tu calamos inflare levis, ego dicere versus,hic corylis mixtas inter consedimus ulmos?

Mo. Tu maior; tibi me est aequum parere, Menalca,sive sub incertas zephyris motantibus umbras,sive antro potius succedimus: aspice, ut antrumsilvestris raris sparsit labrusca racemis.

Me. Montibus in nostris solus tibi certat Amyntas.

Mo. Quid, si idem certet Phoebum superare canendo?

Me. Incipe, Mopse, prior, si quos aut Phyllidis ignes,aut Alconis habes laudes, aut iurgia Codri:incipie, pascentis servabit Tityrus haedos.

Mo. Immo haec, in viridi nuper quae cortice fagicarmina descripsi et modulans alterna notavi,experiar, tu deinde iubeto ut certet Amyntas.

Me. Lenta salix quantum pallenti cedit olivae,puniceis humilis quantum saliunca rosetis,iudicio nostro tantum tibi cedit Amyntas.sed tu desine plura, puer; successimus antro.

Mo. Extinctum nymphae crudeli funere Daphnimflebant; vos coryli testes et flumina nymphis;cum complexa sui corpus miserabile nati,atque deos atque astra vocat crudelia mater.Non ulli pastos illis egere diebusfrigida, Daphni, boves ad flumina; nulla neque amnemlibavit quadrupes, nec graminis attigit herbam.Daphni, tuum Poenos etiam ingemuisse leonesinteritum montesque feri silvaeque loquuntur.Daphnis et Armenias curru subiungere tigresinstituit; Daphnis thiasos inducere Bacchi,et foliis lentas intexere mollibus hastas.Vitis ut arboribus decori est, ut vitibus uvae,ut gregibus tauri, segetes ut pinguibus arvis,tu decus omne tuis. Postquam te fata tulerunt,ipsa Pales agros atque ipse reliquit Apollo.Grandia saepe quibus mandavimus hordea sulcis,infelix lolium et steriles nascuntur avenae;pro

molli viola, pro purpureo narcisso,carduus et spinis surgit
paliurus acutis.Spargite humum foliis, inducite fontibus
umbras,pastores, mandat fieri sibi talia Daphnis;et tumulum
facite, et tumulo superaddite carmen:DAPHNIS EGO IN
SILVIS HINC VSQUE AD SIDERA NOTVS

FORMONSI PECORIS CVSTOS FORMONSIOR IPSE.

Me. Tale tuum carmen nobis, divine poeta,quale sopor fessis
in gramine, quale per aestumdulcis aquae saliente sitim
restinguere rivo:nec calamis solum aequiparas, sed voce
magistrum.[Fortunate puer, tu nunc eris alter ab illo.]Nos
tamen haec quocumque modo tibi nostra vicissimdicemus,
Daphnimque tuum tollemus ad astra;Daphnin ad astra
feremus: amavit nos quoque Daphnis.

Mo. An quicquam nobis tali sit munere maiusEt puer ipse fuit
cantari dignus, et istaiam pridem Stimichon laudavit carmina
nobis.

Me. Candidus insuetum miratur limen Olympi,sub pedibusque
videt nubes et sidera Daphnis.ergo alacris silvas et cetera
rura voluptasPanaque pastoresque tenet, Dryadasque
puellas;nec lupus insidias pecori, nec retia cervisulla dolum
meditantur: amat bonus otia Daphnis.ipsi laetitia voces ad
sidera iactantintonsi montes; ipsae iam carmina rupes,ipsa
sonant arbusta: 'Deus, deus ille, Menalca.'Sis bonus O
felixque tuis! En quattuor aras:ecce duas tibi, Daphni, duas
altaria Phoebo.pocula bina novo spumantia lacte
quotannis,craterasque duo statuam tibi pinguis olivi,et multo
in primis hilarans convivium Baccho, — ante focum, si frigus
erit, si messis, in umbra, — vina novum fundam calathis
Ariusia nectar.cantabunt mihi Damoetas et Lyctius
Aegon;saltantis satyros imitabitur Alpheisiboeus.Haec tibi
semper erunt, et cum solemnia votareddemus Nymphis, et
cum lustrabimus agros.Dum iuga montis aper, fluvios dum
piscis amabit,dumque thymo pascentur apes, dum rore

cicadae,semper honos nomenque tuum laudesque
manebunt;ut Baccho Cererique, tibi sic vota
quotannisagricolae facient: damnabis tu quoque votis.

Mo. Quae tibi, quae tali reddam pro carmine dona?Nam
neque me tantum venientis sibilus austri,nec percussa iuvant
fluctu tam litora, nec quaesaxosas inter decurrunt flumina
valles.

Me. Hac te nos fragili donabimus ante cicuta:haec nos,
'Formosum Corydon ardebat Alexim,'haec eadem docuit,
'Cuium pecus, an Meliboei?'

Mo. At tu sume pedum, quod, me cum saepe rogaret,non tulit
Antigenes — -et erat tum dignus amari — formosum paribus
nodis atque aere, Menalca.

Ecloga VI

PRIMA Syracosio dignata est ludere versu,nostra nec erubuit
silvas habitare Thalia.Cum canerem reges et proelia, Cynthius
auremvellit, et admonuit: 'Pastorem, Tityre, pinguispascere
oportet ovis, deductum dicere carmen.'Nunc ego — namque
super tibi erunt, qui dicere laudes,Vare, tuas cupiant, et
tristia condere bella — agrestem tenui meditabor arundine
Musam.Non iniussa cano: si quis tamen haec quoque, si
quiscaptus amore leget, te nostrae, Vare, myricae,te nemus
omne canet; nec Phoebo gratior ulla est,quam sibi quae Vari
praescripsit pagina nomen.Pergite, Pierides! Chromis et
Mnasyllus in antroSilenum pueri somno videre
iacentem,inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho:serta
procul tantum capiti delapsa iacebant,et gravis attrita
pendebat cantharus ansa.Adgressi — nam saepe senex spe
carminis amboluserat — iniciunt ipsis ex vincula sertis:addit
se sociam, timidisque supervenit Aegle, — Aegle, Naiadum
pulcherrima, — iamque videntisanguineis frontem moris et
tempora pingit.Ille dolum ridens, 'Quo vincula nectitis?'

inquit; 'solvite me, pueri; satis est potuisse videri: carmina, quae voltis, cognoscite; carmina vobis, huic aliud mercedis erit.' Simul incipit ipse. Tum vero in numerum Faunosque ferasque videres ludere, tum rigidas motare cacumina quercus; nec tantum Phoebo gaudet Parnasia rupes, nec tantum Rhodope miratur et Ismarus Orphea.

Namque canebat, uti magnum per inane coactas semina terrarumque animaeque marisque fuissent, et liquidi simul ignis; ut his exordia primis omnia et ipse tener mundi concreverit orbis; tum durare solum et discludere Nerea pontocoeperit, et rerum paulatim sumere formas; iamque novum terrae stupeant lucescere solem, altius atque cadant sub motis nubibus imbres; incipiant silvae cum primum surgere, cumquerara per ignaros errent animalia montis.

Hinc lapides Pyrrhae iactos, Saturnia regna, Caucasiasque refert volucres, furtumque Promethei: his adiungit, Hylan nautae quo fonte relictum clamassent, ut litus 'Hyla, Hyla!' omne sonaret. et fortunatam, si numquam armenta fuissent, Pasiphaen nivei solatur amore iuveni. ah, virgo infelix, quae te dementia cepit! Proetides inplerunt falsis mugitibus agros: at non tam turpis pecudum tamen ulla secuta est concubitus, quamvis collo timuisset aratrum, et saepe in levi quae sisset cornua fronte. ah, virgo infelix, tu nunc in montibus erras: ille, latus niveum molli fultus hyacintho, ilice sub nigra pallentis ruminat herbas, aut aliquam in magno sequitur grege. 'Claudite, nymphae, Dictaeae nymphae, nemorum iam claudite saltus, si qua forte ferant oculis sese obvia nostris: errabunda bovis vestigia; forsitan illum, aut herba captum viridi, aut armenta secutum, perducant aliquae stabula ad Gortynia vaccae. Tum canit Hesperidum miratam mala puellam; tum Phaethontiades musco circumdat amarocorticis, atque solo proceras erigit alnos. Tum canit, errantem Permessi ad flumina Gallum Aonas in montis ut

duxerit una sororum,utque viro Phoebi chorus adsurrexerit
omnis;ut Linus haec illi, divino carmine pastor,floribus atque
apio crinis ornatus amaro,dixerit: 'Hos tibi dant calamos, en
accipe, Musae,Ascraeo quos ante seni, quibus ille
solebatcantando rigidas deducere montibus ornos:his tibi
Grynei nemoris dicatur origo,ne quis sit lucus, quo se plus
iactet Apollo.'Quid loquar aut Scyllam Nisi, quam fama secuta
estcandida succinctam latrantibus inguina monstisDulichias
vexasse rates, et gurgite in alto,ah, timidos nautas canibus
lacerasse marinis,aut ut mutatos Terei narraverit artus;quas
illi Philomela dapes, quae dona pararit,quo cursu deserta
petiverit, et quibus anteinfelix sua tecta supervolitaverit
alis?Omnia, quae Phoebos quondam meditante, beatusaudii
Eurotas, iussitque ediscere laurus,ille canit: pulsae referunt
ad sidera valles;cogere donec ovis stabulis numerumque
referriiussit, et invito processit Vesper Olympo.

Ecloga VII

M. FORTE sub arguta consederat ilice
Daphnis,compulerantque greges Corydon et Thyrsis in
unum,Trhyrsis ovis, Corydon distentas lacte capellas,ambo
florentes aetatibus, Arcades ambo,et cantare pares, et
respondere parati.

Huc mihi, dum teneras defendo a frigore myrtos,vir gregis
ipse caper deerraverat; atque ego Daphnimaspicio. Ille ubi me
contra videt: 'Ocius' inquit'huc ades, O Meliboe, caper tibi
salvus et haedi;et, si quid cessare potes, requiesce sub
umbra.huc ipsi potum venient per prata iuveni,hic viridis
tenera praetexit arundine ripasMincius, eque sacra resonant
examina quercu.'Quid facerem? Neque ego Alcippen, nec
Phyllida habebam,depulsos a lacte domi quae clauderet
agnos,et certamen erat, Corydon cum Thyrside,
magnum.posthabui tamen illorum mea seria ludo:alternis

igitur contendere versibus ambocoeperere; alternos Musae meminisse volebant.hos Corydon, illos referebat in ordine Thyrsis.

C. Nymphae, noster amor, Libethrides, aut mihi carmen,quale meo Codro, concedite: proxima Phoebiversibus ille facit; aut, si non possumus omnes,hic arguta sacra pendebit fistula pinu.

T. Pastores, hederam crescentem ornate poetam,Arcades, invidia rumpantur ut ilia Codro;aut si ultra placitum laudarit, baccare frontemcingite, ne vati noceat mala lingua futuro.

C. Saetosi caput hoc apri tibi, Delia, parvuset ramosa Micon vivacis cornua cervi.Si proprium hoc fuerit, levi de marmore totapunico stabis suras evincta coturno.

T. Sinum lactis et haec te liba, Priape, quotannisexpectare sat est: custos es pauperis horti.Nunc te marmoreum pro tempore fecimus; at tu,si fetura gregem suppleverit, aureus esto.

C. Nerine Galatea, thymo mihi dulcior Hyblae,candidior cynis, hederam formosior alba,cum primum pasti repetent praesepia tauri,si qua tui Corydonis habet te cura, venito.

T. Immo ego Sardoniis videar tibi amarior herbis,horridior rusco, proiecta vilior alga,si mihi non haec lux toto iam longior anno est.Ite domum pasti, si quis pudor, ite iuveni.

C. Muscosi fontes et somno mollior herba,et quae vos rara viridis tegit arbutus umbra,solstitium pecori defendite; iam venit aestastorrida, iam lento turgent in palmite gemmae.

T. Hic focus et taedae pingues, hic plurimus ignissemper, et adsidua postes fuligine nigri;hic tantum Boreae curamus frigora, quantumaut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas.

C. Stant et iuniperi, et castaneae hirsutae;strata iacent passim sua quaque sub arbore poma;omnia nunc ridet: at si

formosus Alexismontibus his abeat, videas et flumina sicca.

T. Aret ager; vitio moriens sitit aeris herba; Liber pampineas invidit collibus umbras: Phyllidis adventu nostrae nemus omne virebit, Iuppiter et laeto descendet plurimus imbri. Populus Alcidae gratissima, vitis Iaccho, formosae myrtus Veneri, sua laurea Phoebo; Phyllis amat corylos: illas dum Phyllis amabit, nec myrtus vincet corylos, nec laurea Phoebi.

T. Fraxinus in silvis pulcherrima, pinus in hortis, populus in fluviis, abies in montibus altis: saepius at si me, Lycida formose, revisas, fraxinus in silvis cedat tibi, pinus in hortis. Haec memini, et victum frustra contendere Thyrsim: ex illo Corydon Corydon est tempore nobis.

Ecloga VIII

PASTORUM Musam Damonis et Alphesiboei — immemor herbarum quos est mirata iuvenacertantis, quorum stupefactae carmine lynces, et mutata suos requierunt flumina cursus — Illonis Musam dicemus et Alphesiboei.

Tu mihi seu magni superas iam saxa Timavi, sive oram Illyrici legis aequoris, en erit umquamille dies, mihi cum liceat tua dicere facta? en erit ut liceat totum mihi ferre per orbem sola Sophocleo tua carmina digna coturno? A te principium, tibi desinam: accipe iussis carmina coepta tuis, atque hanc sine tempora circuminter victrices hederam tibi serpere laurus.

Frigida vix caelo noctis decesserat umbra, cum ros in tenera pecori gratissimus herba; incumbens tereti Damon sic coepit olivae.

D. Nascere, praeque diem veniens age, Lucifer, alnum, coniugis indigno Nisae deceptus amore dum queror, et divos, quamquam nil testibus illis profeci, extrema moriens tamen adloquor hora. Incipe Maenaios mecum, mea tibia, versus. Maenalus argutumque nemus pinosque

loquentissemper habet; semper pastorum ille audit
amores,Panaque, qui primus calaunos non passus
inertis.Incipe Maenalios mecum, mea tibia, versus.Mopso
Nisa datur: quid non speremus amantes?Iungentur iam
grypes equis, aevoque sequenticum canibus timidi venient ad
pocula dammae.Mopse, novas incide faces: tibi ducitur
uxor;sparge, marite, nuces: tibi deserit Hesperus
Oetam.Incipe Maenalios mecum, mea tibia, versus.O digno
coniuncta viro, dum despicias omnes,dumque tibi est odio mea
fistula, dumque capellae,hirsutumque supercilium
promissaque barba,nec curare deum credis mortalia
quemquam!Incipe Maenalios mecum, mea tibia,
versus.Saepibus in nostris parvam te roscida mala — dux ego
vester eram — vidi cum matre legentem.Alter ab undecimo
tum me iam acceperat annus;iam fragilis poteram ab terra
contingere ramos.Ut vidi, ut perii! Ut me malus abstulit error!

Incipe Maenalios mecum, mea tibia, versus.Nunc scio, quid sit
Amor: duris in cotibus illumaut Tmaros, aut Rhodope, aut
extremm Garamantes,nec generis nostri puerum nec
sanguinis edunt.

Incipe Maenalios mecum, mea tibia, versus.saevus Amor
docuit natorum sanguine matremcommaculare manus;
crudelis tu quoque, mater:crudelis mater magis, an puer
improbis ille?improbis ille puer; crudelis tu quoque, mater.

Incipe Maenalios mecum, mea tibia, versus.nunc et ovis ultro
fugiat lupo; aurea duraemala ferant quercus; narcisso floreat
alnus;pinguia corticibus sudent electra myricae;certent et
cynis ululae; sit Tityrus Orpheus,Orpheus in silvis, inter
delphinas Arion.Incipe Maenalios mecum, mea tibia,
versus.Omnia vel medium fiant mare: vivite, silvae!praeceps
aerii specula de montis in undasdeferar; extremum hoc
munus morientis habeto.desine Maenalios, iam desine, tibia,
versus.

Haec Damon: vos, quae responderit Alpheisiboeus, dicite, Pierides; non omnia possumus omnes.

A. Effer aquam, et molli cinge haec altaria vitta, verbenasque adole pinguis et mascula tura, coniugis ut magicis sanos avertere sacris experiar sensus nihil hic nisi carmina desunt.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Carmina vel caelo possunt deducere Lunam; carminibus Circe socios mutavit Ulixi; frigidus in pratia cantando rumpitur anguis.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. terna tibi haec primum triplici diversa colore licia circumdo, terque haec altaria circumeffigiem duco: numero deus impare gaudet.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Necte tribus nodis ternos, Amarylli, colores, necte, Amarylli, modo, et 'Veneris' dic 'vincula necto.'

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Limus ut hic durescit et haec ut cera liquescit uno eodemque igni, sic nostro Daphnis amore. Sparge molam, et fragilis incende bitumine laurus. Daphnis me malus urit, ego hanc in Daphnide laurum.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Talis amor Daphnim, qualis cum fessa iuvenum per nemora atque altos quaerendo bucula lucos propter aquae rivum viridi procumbit in ulva, perdita, nec serae meminit decedere nocti, talis amor teneat, nec sit mihi cura mederi.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Has olim exuvias mihi perfidus ille reliquit, pignora cara sui, quae nunc ego limine in ipso, terra, tibi mando; debent haec pignora Daphnim.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Has
herbas atque haec Ponto mihi lecta venena ipse dedit Moeris;
nascuntur plurima Ponto. His ego saepe lupum fieri et se
condere silvis Moerim, saepe animas imis excire
sepulcris, atque satas alio vidi traducere messis.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Fer
cineres, Amarylli, foras, rivoque fluenti transque caput iace,
nec respexeris: his ego Daphnim adgrediar, nihil ille deos, nil
carmina curat.

Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim. Aspice,
corripuit tremulis altaria flammi sponte sua, dum ferre
moror, cinis ipse: bonum sit! Nescio quid certe est, et Hylas in
limine latrat. Credimus, an, qui amant, ipsi sibi somnia
fingunt? Parcite, ab urbe venit, iam carmina, parcite, Daphnis.

Ecloga IX

L. QUO te, Moeri, pedes? an, quo via ducit, in urbem?

M. O Lycida, vivi pervenimus, advena nostri (quod numquam
veriti sumus) ut possessor agellidiceret: 'Haec mea sunt;
veteres migrate coloni!' nunc victi, tristes, quoniam Fors
omnia versat, hos illi — quod nec vertat bene — mittimus
haedos.

L. Certe equidem audieram, qua se subducere colles incipiunt,
mollique iugum demittere clivo, usque ad aquam et veteres
(iam fracta cacumina) fagos omnia carminibus vestrum
servasse Menalcan.

M. Audieras, et fama fuit; sed carmina tantum nostra valent,
Lycida, tela inter Martia, quantum Chaonias dicunt aquila
veniente columbas. quod nisi me quacumque novas incidere
lites ante Sinistra cava monuisset ab ilice cornix, nec tuus hic
Moeris, nec viveret ipse Menalcas.

L. Heu, cadit in quemquam tantum scelus? Heu, tua nobispaene simul tecum solatia rapta, Menalca?quis caneret nymphas; quis humum florentibus herbisspargeret, aut viridi fontes induceret umbra?vel quae sublegi tacitus tibi carmina nuper,cum te ad delicias ferres, Amaryllida, nostras?Tityre, dum redeo — brevis est via — pasce capellas,et potum pastas age, Tityre, et inter agendumoccursare capro, cornu ferit ille, caveto.

M. Immo haec, quae Varo necdum perfecta canebat:‘Vare, tuum nomen, superet modo Mantua nobis — Mantua, vae miserae nimium vicina Cremonae — cantantes sublime ferent ad sidera cycni.’

L. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos;sic cytiso pastae distendant ubera vaccae!Incipe, si quid habes: et me fecere poetamPierides; sunt et mihi carmina; me quoque dicuntvatem pastores, sed non ego credulus illis.Nam neque adhuc Vario videor, nec dicere Cinnadigna, sed argutos inter strepere anser olores.

M. Id quidem ago et tacitus, Lycida, mecum ipse voluto,si valeam meminisse; neque est ignobile carmen:‘huc ades, O Galatea; quis est nam ludus in undishic ver purpureum; varios hic flumina circumfundit humus flores; hic candida populus antroimminet, et lentae texunt umbracula vites.huc ades: insani feriant sine litora fluctus.

L. Quid, quae te pura solum sub nocte canentemaudieram? Numeros memini, si verba tenerem.‘Daphni, quid antiquos signorum suspicis ortus?Ecce Dionaei processit Caesaris astrum,astrum, quo segetes gauderent frugibus, et quoduceret apricis in collibus uva colorem.insere, Daphni, piros: carpent tua poma nepotes.’

M. Omnia fert aetas, animum quoque: saepe ego longoscantando puerum memini me condere soles:nunc oblita

mihi tot carmina; vox quoque Moerimiam fugit ipsa; lupi Moerim videre priores.Sed tamen ista satis referet tibi saepe Menalcas.

L. Causando nostros in longum ducis amores:et nunc omne tibi stratum silet aequor, et omnes,aspice, ventosi ceciderunt murmuris aurae.hinc adeo media est nobis via; namque sepulcrumincipit adparere Bianoris: hic ubi densasagricolae stringunt frondes, hic, Moeri, canamus;hic haedos depone: tamen veniemus in urbem.aut si, nox pluviam ne colligat ante, veremur,cantantes licet usque (minus via laedit) eamus;cantantes ut eamus, ego hoc te fasce levabo.

M. Desine plura, puer, et quod nunc instat agamus:carmina tum melius, cum venerit ipse, canemus.

Ecloga X

EXTREMUM hunc, Arethusa, mihi concede laborem:pauca meo Gallo, sed quae legat ipsa Lycoris,carmina sunt dicenda neget quis carmina Gallo?sic tibi, cum fluctus subterlabere Sicanos,Doris amara suam non intermisceat undam.incipe; sollicitos Galli dicamus amores,dum tenera attendent simae virgulta capellae.non canimus surdis; respondent omnia silvae.

Quae nemora, aut qui vos saltus habuere, puellaeNaides, indigno cum Gallus amore peribat?nam neque Parnasi vobis iuga, nam neque Pindiulla moram fecere, neque Aoniae Aganippe.Illum etiam lauri, etiam flevare myricae.Pinifer illum etiam sola sub rupe iacentemMaenalus, et gelidi fleverunt saxa Lycaeii.Stant et oves circum; — nostri nec paenitet illas,nec te poeniteat pecoris, divine poeta; — et formosus ovis ad flumina pavit Adonis;venit et upilio; tardi venere subulci;uvidus hiberna venit de glande Menalcas.Omnes ‘Unde amor iste’ rogant ‘tibi?’ Venit Apollo:‘Galle, quid insanis?’ inquit; ‘tua cura Lycorisperque

nives alium perque horrida castra secuta est. 'Venit et agresti capitis Silvanus honore, florentis ferulas et grandia lilia quassans. Pan deus Arcadiae venit, quem vidimus ipsisanguineis ebuli bacis minioque rubentem. 'Ecquis erit modus?' inquit; 'Amor non talia curat; nec lacrimis crudelis Amor, nec gramina rivis, nec cytiso saturantur apes, nec fronde capellae. 'Tristis at ille: 'Tamen cantabitis, Arcades,' inquit 'montibus haec vestris: soli cantare periti Arcades. O mihi tum quam molliter ossa quiescant, vestra meos olim si fistula dicat amores! Atque utinam ex vobis unus, vestrique fuissem aut custos gregis, aut maturae vinitor uvae! Certe, sive mihi Phillis, sive esset Amyntas, seu quicumque furor — quid tum, si fuscus Amyntas; et nigrae violae sunt et vaccinia nigra — mecum inter salices lenta sub vite iaceret;serta mihi Phyllis legeret, cantaret Amyntas. Hic gelidi fontes, hic mollia prata, Lycori, hic nemus; hic ipso tecum consumerer aevo. Nunc insanus amor duri me Martis in armistela inter media atque adversos detinet hostes: tu procul a patria (nec sit mihi credere tantum!) Alpinas, ah dura, nives et frigora Rhenime sine sola vides: ah, te ne frigora laedant! ah, tibi ne teneras glacies secet aspera plantas! Ibo, et, Chalcidico quae sunt mihi condita versucarmina, pastoris Siculi modulabor avena. certum est in silvis, inter spelaea ferarum malle pati, tenerisque meos incidere amores arboribus; crescent illae, crescetis, amores. Interea mixtis lustrabo Maenala nymphis, aut acris venabor apros: non me ulla vetabunt frigora Parthenios canibus circumdare saltus. iam mihi per rupes videor lucosque sonantis ire; libet Partho torquere Cydonia cornuspicula: — tamquam haec sit nostri medicina furoris, ut deus ille malis hominum mitescere discat! Iam neque hamadryades rursus nec carmina nobis ipsa placent; ipsae rursus concedite silvae. non illum nostri possunt mutare labores, nec si frigoribus mediis Hebrumque bibamus, Sithoniasque nives hiemis subeamus aquosae, nec si,

cum moriens alta liber aret in ulmo, Aethiopum versemus ovis
sub sidere Cancri. omnia vincit Amor; et nos cedamus Amori.'

Haec sat erit, divae, vestrum cecinisse poetam, dum sedet et
gracili fiscellam textit hibisco, Pierides; vos haec facietis
maxima Gallo — Gallo, cuius amor tantum mihi crescit in
horas, quantum vere novo viridis se subicit alnus. Surgamus;
solet esse gravis cantantibus umbra; iuniperi gravis umbra;
nocent et frugibus umbrae. te domum saturae, venit Hesperus,
ite capellae.